nebo dokonce musela žalovati z tohoto podružného právního důvodu, majíc poruce žalobu o splnění smlouvy, tudíž žalobu ze **základního** právního poměru. Tak jest tomu i v tomto případě. Žalobce poskytl žalovanému výměnou za 1000 K bankovku týž peníz v drobných. Není o tom pochybnosti, že navzájem měly vyměněny býti peníze měny tuzemské, že tedy žalobci, jenž, jak nesporno, vyplatil se své strany peníze v této měně, vzešel proti žalovanému smluvní nárok, by odevzdal mu 1000 K bankovku měny tuzemské. Takovouto bankovkou byla tehda pouze řádně okolkovaná bankovka.

Odevzdal-li, jak zjištěno, žalovaný žalobci 1000 korunovou bankovku, opatřenou kolkem padělaným, odevzdal mu něco jiného, než co plniti byl zavázán, nesplnil tím svého smluvního závazku a jest povinnen, aby podle § 1047 obč. zák. učinil tak nyní. O pominutí tohoto závazku projitím času nemůže býti řeči.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 12. dubna 1921, č. j. Rv. I. 103/21-1. *Dr. Josef Brotan.*

K §u 58 c. tr. z. Podněcováním ku vzpouře dlužno rozuměti každé jednání vycházející ze snahy po násilné změně poměrů ve státě, jimž mají býti třetí osoby přivedeny k násilným činům k takové změně směřujícím.

Krajský soud v Ch. zjistil, že V. N. stál v obci v čele radikálně socialistického hnutí v dělnictvu za proklamované generální stávky v prosinci 1920 na táboru stávkujících dělníků, vysvětloval příčinu a účel generální stávky a ke konci své řeči užil též slov: »Nyní jest nejlepší okamžik, kdy můžete uskutečniti svoje požadavky a ujmouti se vlády.

Stávka tato musí být mohutným projevem a neskončí tak lehce.

Vy vezmete do rukou klacky a ty staré repetýrky, které u vás jsou, a pak-li mezi vámi nejsou, tak vám je dají, oni je mají a půjdeme, abychom si vydobyli toho, co nám po právu náleží. Nynější vláda jest daleko horší, než byla vláda rakouská.

Máme již dost těch četnických piklhauben a bajonetů«, — uznal jej vinným zločinem velezrady dle §§ 58 lit. c, 59 lit. c tr. z., že vybízel, podněcoval a svésti hleděl ke vzpouře, ač působení to zůstalo bez účinku.

Nejvyšší soud zmateční stížnost V. N. zavrhl.

Z důvodů: Obžalovaný ve své řeči nereprodukoval pouze článek »Rudého práva« z 10. prosince 1920, č. 67, který dělníky pouze nabádá, aby se vší vážností uvažovali o tom, kterými činy by mohlo dělnictvo jako masa zakročiti ve směru, aby provedení socialisace podniků k socialisaci nesporně zralých bylo posunuto do takového stavu, aby rozhodnutí nemohlo býti více oddalováno — nýbrž šel dále: prohlásil veřejně účastníkům tábora, že nyní jest nejlepší okamžik, aby dělníci uskutečnili svoje požadavky a ujali se vlády. Vybízel je, aby se ozbrojili a dobyli násilím, co jim náleží. »Vy vezměte do rukou klacky a ty staré repetýrky, které u vás jsou — pakli mezi vámi nejsou, tak vám je dají, oni je mají — a půjdeme, abychom si vydobyli, co nám po právu patří. Máme již dost četnických piklhauben a bajonetů.«

První soud správně uznal, že obžalovaný těmito slovy vybízel účastníky tábora ke vzpouře, k útoku na vnitřní bezpečnost státu. Podněcováním ke vzpouře dlužno rozuměti každé jednání, vycházející ze snahy po násilné změně poměrů ve státě, jímž mají býti třetí osoby přivedeny k násilným činům, k takové změně směřujícím. Obžalovaný vyzýval své posluchače, aby se ozbrojili a násilím uskutečnili svá domnělá práva. V podstatě šlo o nastolení vlády menšiny t. zv. levice soc. demokratické strany čili o diktaturu proletariátu, tedy násilné odstranění parlamentární ústavy demokratické republiky a soukromého vlastnictví. Tento dalekosáhlý plán nebyl zajisté proveditelný bez odporu druhých tříd obyvatelstva, tvořících většinu ve státě, a nutně musely vésti útoky na platné řády v dalším průběhu k občanské válce. Stížnost jest na omylu, má-li za to, že šlo jen o zlo lokálního rázu, a že si obžalovaný nemohl býti ani vědom nebezpečné povahy svého podnikání.

Zjišťuje rozsudek, že šlo o vědomé (úmyslné) vyvolání ozbrojené akce a vzpoury proti veřejné moci státní a že při tom obžalovaný počítal se situací, danou vypuknutím generální stávky a dělnickými bouřemi v celé republice. Jest tudíž i subjekivní vina obžalovaného v rozsudku bezvadně zjištěna.

Dle §u 59 c tr. z. jest prohlášeno za mírněji trestnou formu velezrády všeobecné bezvýsledné vyzývání k velezrádným jednáním, stane-li se veřejně a před více lidmi.

Poněvadž rozsudek zjišťuje, že obžalovaný takovýmto způsobem vyzýval řečí nesměřující k individuálně určitým osobám své posluchače k násilné změně poměrů ve státě, tedy k útoku na vnitřní bezpečnost státní, čili jinými slovy podněcoval

vnitřní vzpouru, tedy jednání velezrádné dle §u 58 c) tr. z., byl právem uznán vinným dle obou citovaných paragrafů.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 21. dubna 1921, Kr I 262/21. *Hrubeš.*

LITERÁRNÍ ZPRÁVY.

Uherský trestní zákoník. Druhé doplněné vydání upravili Dr. Josef Oskar Worel, Dr. Albert Milota a Stanislav Stuna. 1921. Nákladem J. Guska, knihkupectví v Kroměříži. 8°, str. 136 + XIX. Cena Kč 20·—.

Prvé vydání tohoto zákoníka uspořádané ministerstvem spravedlnosti bylo již delší dobu na knihkupeckém trhu rozebráno. Vyhověno tedy tímto novým vydáním palčivé potřebě. Přednost nového vydání spočívá v tom, že opraveny chyby, jež se do prvého vydání vloudily a že vyloučeny ty části, které pro změněné poměry státoprávní neb pro změněný právní stav staly se neužívatelnými. Zůstalo tedy v textu jen to, co skutečně dosud je v platnosti. Vedle toho ještě naznačeno, které nové zákonné předpisy nastoupily na místě starých zrušených (na př. zákon o podmíněném odsouzení a propuštění, o padělání peněz a j.). Slovníček maďarsko-český, obsahující nejdůležitější slova a významy trestního práva a připojený na konci textu usnadňuje používání zákoníka toho při hledání ve vedlejších trestních zákonech dosud jazykem maďarským vydaných. Celkem nutno říci, že nové vydání trestního zákona uherského bude vítáno v kruzích soudcovských, advokátních a notářských nejen na Slovensku, ale i v zemích českých. Také bude jistě zákoník ten vyhledáván četnictvem na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Konečně nutno s povděkem vytknouti, že i po stránce jazykové toto nové upravení českého textu jeví značný pokrok. Úprava i papír jsou slušné, cena je přiměřená.

HOVORNA.

Dr. Antonín Glos:

Z praxe mezinárodního trestního práva vydávacího.

Zemský soud v Opavě žádal o vydání Antonína Meleckého, Edmunda Kohna a Eduarda Dubového pravoplatně rozsudkem zemského soudu v Opavě čj. Vr VII 310-19/277 ze dne 19. listo-